Dienraščio Vienybės 2-jų metų sukakties atžymėjimui paskelbtas dienraščio platinimo vajus, paremtas didelėmis dovanoms skaitytojams.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

...enas geros valios ...s privalo dirbti tau... darbus. Svarbiau... Vienybės palaikymui ...as—platinimas tauti... nės spaudos.

LIII. METAI. 68 (657) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, PENKTADIENIS, 1939 M., KOVO-MARCH 24 D. KAINA 3 CENTAI

New York Public Library 470 Fifth Ave.

NACIAI KLAIPĖDOJE SUIMINĖJA LIETUVIUS

ŠIANDIEN

Šarvuota pirštinė
Neva galanda kardą
Dvasios nepavergs
Vytauto Did. Krivulė

J. KRŪZĖ

Šiandien Mažoji Lietuva oficialiai jau vadinama Memelland, Trečiojo Reicho dalis, — kasnis dideliam Hitlerio apetitui, užsigarduoti po Čekoslovakijos pavergimo. Užimdamas į Klaipėdą ant vieno jis pademonstravo Anglijai ir Prancūzijai savo karo laivyno jėgą pats iškilmingai įplaukdamas į Klaipėdos uostą ant savo didžiausių karo laivų. Tuo jis pagrūmojo visam pasauliui ir metė šarvuotą pirštinę didžiosioms valstybėms į veidą. Jis dar vieną kartą įrodė, kad šiandien pasaulyje, jei turi drąsos, akiplėšiškumo ir noro, gali daryti ką nori.

Buvo laikotarpis Lietuvoje ir kituose kraštuose, kad dvarininkas užsimanęs gretimo ūkininko žemę pasisavinti, ją pasiimdavo ir patį ūkininką padarydavo savo baudžiauninku. Tas pats dabar vyskta Europoje, kur Hitleris vaidina to dvarininko rolę, ir vaidina gerai, taip gerai, kad ir didžiosios valstybės jau pradeda jo bijoti. Šiandien Lenkija, kuri save laiko didele valstybe, žiūrėdama kaip Hitleris baigia apkramtyti svetimų valstybių sienas, dreba sėdėdama už savo sienų. Rumunija bijosi žodį tarti, Turkija tyli ir laukia, o **Anglija, Prancūzija ir Sovietų** Sąjunga vis dar klaidžioja tamsiame abejonių miške ir neva galanda kardą. Europos šeimininkai žiūri ir stebisi, kaip vienas jų 1918 metais paliktas ir užmirštas ligonis atsikėlęs sveikuosius daužo.

Kiekvienas mūsų per tas kelias dienas nors ir skaitėme laikraščiuose oficialius ir patikrintus pranešimus, kad Klaipėda jau vokiečių rankose, širdyje nė vienas nenorėjome tikėti, kad tai gali būti teisybė. Mums atrodo fantastiška, kad atėjęs svetimas gali taip lengvai pagrobti kitos valstybės žemę, be jokio pasipriešinimo. Bet faktas pasilieka faktu. Klaipėdos, kuria Amerikos lietuviai taip džiaugėsi, Lietuva dabar jau nebeturi, o turi tik 'laisvą išėjimą į jūrą". Ji turi nusilenkti tiems, kuriuos neseniai valdė.

Bet tai dar nereiškia, kad mūsų dvasia turi būti pavergta. Mes turime pasitikėti savimi, pasimokyti iš praeities klaidų ir iki maksimumo padidinti savo kovą už lietuvių tautos teises, už Lietuvos nepriklausomybę ir jos suverenes teises. Klaipėdos prijungimas prie Trečiojo Reicho gali būti įvykęs faktas, **bet lietuvio širdyje Klaipėdos Kraštas visuomet buvo ir bus Mažoji Lietuva.** Mes tikime, kad dvidešimtojo amžiaus kryžiuotis, kaip tas anais Vytauto Didžiojo laikais, sutiks sau lygų priešą kito Žalgirio laukuose.

Šiandien mes Amerikos lietuviai rinkimės! Mus Vytauto Didžiojo krivulė šaukia! Rinkimės, reikalaukime ir prašykime, kad George Washingtono vietininkai kartu su mumis pareikštų savo protestą Trečiojo Reicho vadams. Tegul Jungtinės Amerikos Valstybės pareiškia, kad šiapus okeano ne tik lietuviai, bet visas kraštas ir vyriausybė Klaipėdos Kraštą nepripažįsta Trečiojo Reicho dalimi, kad **Klaipėdos Kraštas visų akyse yra pagrobta Mažoji Lietuva.**

NEW YORKE SUDARYTA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI GINTI TARYBA

Amerikos Lietuvių Taryba pasiryžo visokiais būdais organizuoti pagalbą Lietuvos valstybei

NEW YORK. — Kovo 22 d., vakare, Hotel New Yorker, įvyko Didžiojo New Yorko lietuvių veikėjų skaitlingas susirinkimas aptarimui šiandieninės kritingos Lietuvos padėties, kurią sudaro Vokietijos nacių agresija prieš Lietuvą. Visi susirinkusieji vienu balsu sutiko, kad Lietuvai pavojus nepraėjęs su Klaipėdos krašto prijungimu prie Vokietijos. Taipgi visi sutiko, kad Didžiojo New Yorko lietuviams būtinai reikia sušaukti milžinišką masinį mitingą ir pareikšti savo balsą prieš Vokietijos nacių pagrobimą Klaipėdos krašto. Taip pat Amerikos lietuvių pareiga viešai pasižadėt ginti Lietuvos nepriklausomybę ir teikti Lietuvai visokią galimą pagelbą kovoje už mūsų senosios tėvynės nepriklausomybės išlaikymą.

Todėl visų vienu balsu nutarta ruošti masinį mitingą galimai artinmiausioje ateityje. Tėmykite sekančias VIENYBĖS laidas ir klausykite lietuvių radijo valandų. bus pranešta apie ruošiamą mitingą. Šiame mitinge bus primtos atatinkamos rezoliucijos ir parinkti žymiausi kalbėtojai išaiškins visuomenei šiandieninę padėtį Lietuvos reikalais.

Visų susirinkusių vienu balsu sutikta, kad reikia Amerikos lietuviams organizuoti visokia pagelba Lietuvai ir būti pasiruošusiems ginti Lietuvos nepriklausomybę. Šiuo reikalu nutarta sudaryti pastovų komitetą ir tokiam komitetui parinktas vardas **Amerikos Lietuvių Taryba.** Į Tarybą išrinkti šie veikėjai: J. Laučka, adv. K. R. Jurgėla, S. E. Vitaitis, adv. Kl. Jurgelionis, Dr. M. J. Vinikas, Dr. J. Valukas, B. J. Schegaus, adv. V. Dragūnas, J. Valaitis, S. Gegužis iš Mahanoy City, Pa., J. Tysliava, J. Ginkus, inž. A. Mažeika, K. Krušinskas, P. Barzilauskas, K. Vilniškis ir kun. A. Milukas.

Tarybos valdybon išrinkti ir pareigomis pasidalino sekančiai: J. Laučka — pirm., Dr. M. J. Vinikas — vice pirm., adv. Kl. Jurgelionis — 2-ras vice pirm., adv. K. R. Jurgėla — sekr., K. Vilniškis — ižd., S. E. Vitaitis ir J. Tysliava — komiteto nariai.

Propagandos komisija: J. Valaitis, J. Ginkus ir inž. A. Mažeika.

Rezoliucijų komisija: adv. V. Dragūnas, Dr. M. J. Vinikas, adv. K. R. Jurgėla, adv. Kl. Jurgelionis ir J. Laučka.

Nutarta atsišaukti į visus Amerikos lietuvius, kad visose kolnijose ruoštų masinius mitingus tais pačiais tikslais, kaip aukščiau nurodyta. Kartu nutarta įspėti Amerikos lietuvių visuomenę nepasiduoti kraštutinių elementų įtakai, kurie linkę beprasmiai triukšmauti net provokacinių kraštutinybių siekiant. Amerikos lietuvių visuomenė privalo laikytis rimtai, vengiant tokių išsišokimų, kuriegalėtų išprovokuoti Vokietijos nacius didesnei agresijai prieš Lietuvą. Be jokios atodairos ir beprasmiu triukšmavimu prieš Lietuvos vyriausybę galima sudaryti vokiečiams pagrindą eiti į Lietuvą "tvarką padaryti" ir pašalint tokią Lietuvos vyriausybę, kurią net Amerikos lietuviai smerkia. Todėl Amerikos Lietuvių Taryba įspėja visuomenę tokių išsišokimų vengti ir pasižada glebėti kitoms kolonijoms atatinkamų rezoliucijų patiekimo reikalu.

Didžiojo New Yorko lietuviai jau žengė rimtą žingsnį Lietuvos nepriklausomybės gynimo reikalu. Pasitikima, kad New Yorko lietuvius paseks ir kitos Amerikos lietuvių kolonijos.

Lietuvos Užsienių Reikalų Ministras Urbšys

DALADIER ĮVEDĖ KARO CENZŪRĄ

PARIS, kovo 23 d. — Prancūzijos Ministras Pirmininkas Daladier pasinaudodamas gautomis diktatoriškomis teisėmis, tuojau pradėjo rūpintis Prancūzijos krašto apsaugos reikalais. Daladier pirmiausiai sušaukė Prancūzijos darbininkų ir darbdavių organizacijų atstovų konferenciją. kurioje jis prašo jų visomis jėgomis pagelbėti ir koperuoti vyriausybei kuogreičiausiai sustiprinti savo karines ir ekonomines jėgas, kad atėjus pasaulinei krizei Prancūzija būtų tinkamai pasiruošusi sutikti totalitarinių valstybių grasinimus, kurie, numatoma, netrukus bus Prancūzijai įteikti.

Prancūzijos karo laivyno vadovybė tuojau įsakė pradėti statyti keturius naujus karo laivus naikintojus ir tuo pačiu laiku visi militariniai ir karinei ekspertai gavo paraginimus stotį į karo tarnybą.

Įvestas įstatymas, kuriuo draudžiama viešai skelbti spaudoje ar per radiją, bet kokias militarines žinias apie Prancūzijos kariuomenę ar karo laivyną, be atatinkamos įstaigos leidimo.

Tuojau numatoma paskelbti paskolą 650 milijonams frankų, krašto apsaugos reikalams.

KAUNAS. — Kauno vokiečių organizacijos steigia tvarkos tarnybą, kuri palaikys tvarką vokiečių organizacijų susirinkimuose. Tvarkdarių uniforma tokia: baltos bliuzės, juodos kelnės ir baltos kojinės.

HITLERIS. ESĄ, ŠIU METŲ PAVASARIO KAMPANIJĄ BAIGĖ

BERLIN, kovo 23 d. — Vokietijos sluoksniai praneša, kad Vokietijos Kancleris Hitleris prijungęs Klaipėdą prie Vokietijos baigė šių metų kampaniją prieš svetimas valstybes ir dabar likusią metų dalį pašvęs poilsiui ir Vokietijos perorganizavimo ir reikalų sutvarkymui užimtose ir prijungtose prie Vokietijos naujose dalyse.

Tie patys sluoksniai sako, kad Hitleris, jau iš anksto turi suplanavęs ką šiais metais Italija darys Prancūzijos reikalu. Vokietija Italiją rems, kaip Italija rėmė Vokietiją.

UŽSAKYTAS SANITARINIS LĖKTUVAS

KAUNAS. — Lietuvos Aero klubas, gavęs atitinkamų įstaigų pritarimą ir paramą, Prancūzijoj užsakė turistinį lėktuvą, kuris kartu pritaikytas sanitariniams reikalams. Lėktuvas buvo gautas pirkti ypatingai palankiomis sąlygomis. Per mėnesį laiko lėktuvas bus baigtas ir Lietuvos lakūnų pargabentas oro keliu.

HITLERIUI VYKSTANT Į KLAIPĖDĄ, BERLYNE PASIRAŠYTA LIETUVOS VOKIETIJOS SUSITARIMAS

VOKIETIJA PASIŽADA LIETUVOS NEPULTI

Duosianti Lietuvai laisvą uosto zoną prekybos laivams

BERLIN. kovo 23 d. — Šiandien čia paskelbtas Lietuvos Vokietijos sutarties tekstas, kuriuo Lietuva ir Vokietija baigė ginčą dėl Klaipėdos klausimo, pasižada viena kitą nepulti tiesioginiai ar per trečiąjį asmenį. Sutartis sudaryta iš penkių paragrafų, kuriuos Vokietija po Klaipėdos krašto galutino prijungimo prie Vokietijos duoda Lietuvai uoste laisvą zoną savo laivams ir prekybos reikalams.

Sutartyje nurodoma, kad Klaipėdos prijungimas prie Vokietijos oficialiai laikomas įvykdytas šiandien. Lietuvos kariuomenė ir valdinės įstaigos turi tuojau išsikraustyti ir visos vietinės įstaigos perduotos vietiniams autoritetams. Iš abiejų pusių bus paskirtos komisijos sureguliuoti klausimus, kurių iki šiol, dėl laiko stokos nepavyko atlikti. Numatyta specialė sutartis reguliuoti ekonominius ir finansinius klausimus kilusius iš Klaipėdos perdavimo Vokietijai. Sutartis įeina galion tuojau po jos pasirašymo. Vokietijos vardu sutartį pasirašo Užsienių Reikalų Ministras Ribbentrpas, o Lietuvos vardu Užsienių Reikalų Ministras Urbšys ir Lietuvos Pasiuntinys Berlyne p. Škirpa.

CHARBINE STEIGIAMAS LIETUVOS KONSULATAS

KAUNAS. — Ministrų taryba nutarė įsteigti Charbine Lietuvos konsulatą. Konsulu numatomas buvęs užsienių reikalų ministerijos kanceliarijos viršininkas P. Jatulis.

Bus suvaržytas lietuviu darbininkų priėmimas į Klaipėdos įmones

KLAIPĖDA. — Kaip praneša, Klaipėdos direktorija greitu laiku išleis naują įsakymą, kuriuo bus dar labiau suvaržytas priėmimas į darbą Klaipėdoje gyvenančių lietuvių darbininkų, kurie yra kilę iš Didžiosios Lietuvos.

SUSITARĖ DĖL UOSTO IR MUITŲ

KAUNAS, kovo 23 d. — Šią naktį Lietuvos delegacija pasirašė Berlyne sutartį, kurios priedėlyje nustatyta bendros linijos dėl laisvos zonos įtaisymo, būtent: vokiečių bendro uosto bendrovė išnuomavo 99 metams Lietuvos uosto bendrovei reikalingus žemės ir vandens plotus. Gi bendrovė bus sudaryta Lietuvos Vokietijos susitarimu, dominuojančiu Lietuvos kapitalu. Nuoma bus laikoma apmokėta Lietuvos padarytomis investacijomis.

Lietuvos susisiekimas ir prekių pervežimas laisvaja zona laidžiamas laisvas nuo muito.

SOVIETAI VĖL KALTINA ANGLIJĄ

MASKVA, kovo 23 d. — Sovietų politiniuose sluoksniuose dabar sakoma, kad už visą dabartinį Vokietijos sauvaliavimą kalta tik viena Anglija, į kurią visos kitos valstybės žiūrėjo, kaip vadovę Europos ir pasaulio poltikoje. Esą, Anglijos politika iki šiol buvo tokia paini ir neaiški, kad nė viena valstybė nežinojo kaip daryti ir kaip ją suprasti. Taip pat nurodoma, kad Hitleris daugiau karo bijosi, negu tos valstybės kurioms jis grasina. Jeigu anglai būtų nuoširdžiai norėję Hitlerį sustabdyti, tai dar prieš keleta metų jo būtų nebuvę.

Prancūzijoj esą internuotų Lietuvos piliečių, grįžusių iš Ispanijos karo

PARIS. — Dalis svetimšalių, dalyvavusių Ispanijos pilietiniame kare, dabar yra internuotų Prancūzijoj. Internuotųjų tarpe esą ir Lietuvos piliečių. Kai kurie Lietuvos piliečiai iš Prancūzijos stovyklų kreipiąsis į savo gimines Lietuvoje, kad jie darytų atitinkamų žygių Lietuvos piliečiams į savo kraštą sugrįžti.

Lietuva pakviesta į tarptautinį meno istorijos kongresą Londone

LONDON. — Šią vasarą liepos 24—29 d.d. Londone įvyksta Londono universiteto kanclerio globojamas XV tarptautinis meno istorijos kongresas, kuriame pakviesta dalyvauti ir Lietuva.

Kongrese dalyvaus 29 valstybės, nes tiek iki šiol yra pakviesta.

Kauniškis kepėjas nori įsisūnyti ispanų pabėgėlių vaiką

KAUNAS. — Kauno žydų spauda rašo, kad vienas kauniškis žydas kepėjas, paveiktas laikraščių vaizdavimų iš ispanų pabėgėlių tragedijos, kreipėsi į Kauno prancūzų konsulatą su prašymu jam leisti įsūnyti vieną mažametį ispanų pabėgėlių vaiką.

Kiti darbininkų sluoksniai susirūpinę taip pat pagalbos siuntimu ispanų pabėgėliams, kurie šiuo metu vargsta Pietų Prancūzijos koncentracijos stovyklose.

KARO LAIVYNAS LYDI KANCLERĮ HITLERĮ

Su kancleriu atvyko gen. Keitel ir admirolai

KLAIPĖDA, kovo 23 d. — Šiandien 9 valandą rytą Vokietijos Kancleris Hitleris karo laivu "Deutschland" atvyko į Klaipėdos uostą. Pusę valandos vėliau jis buvo mieste, kur vietiniai naciai jį iškilmingai sutiko. Pusę valandos vėliau į uostą įplaukė keliolika karo laivų, jų tarpe keletas povandeninių laivų, o karo lėktuvai skraidė viršum Klaipėdos.

Prieš Hitlerio atvykimą į Klaipėdą Gestapo agentai sulaikė keliolika žydų ir keleta lietuvių veikėjų.

KLAIPĖDA, kovo 23 d. — Vakar Kancleris Hitleris iš Berlyno išvyko į Vokietijos karo laivyno bazę Baltijos jūroje Swinemuende, iš kur karo laivu "Deutschland", kiti karo laivų lydimas išplaukė į Klaipėdą oficialiai Vokietijos vardu priimti Klaipėdos kraštą. Prieš jo atvykimą į Klaipėdą iš Tilžės atžygiavo vokiečių kariuomenė ir karo tankai, kurie pervažiavo per Klaipėdą ir išsirikaivo miesto gatvėse sutikti Kancleri Hitleri. Su juo kartu atvyko keli admirolai ir vyriausias Vokietijos kariuomenės vadas gen. Keitel.

Klaipėdoje kažin kodėl gyventojai neparodė labai didelio entuziazmo, bet daugiau kalbėjo apie įvykius Danzig ir gręsiantį karo pavojų. Klaipėdos visuomenė dideliu susidomėjimu seka Anglijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos pastangas sudaryti naują valstybių bloką prieš Vokietiją Italiją.

Žiniomis iš Kauno, vakar "Lietuvos Aidas" paskelbė, kad kovo 20 d. įvykusiame Berlyne pasikalbėjime tarp Lietuvos ir Vokietijos užsienių reikalų ministrų pasirodė, kad Lietuvos vyriausybei buvo pagrasinta ginkluotu konfliktu su Vokietija, jeigu Lietuva geruoju nesutiktų perleisti Vokietijai Klaipėdos Krašto. Tokiomis apystovėomis Lietuvos vyriausybė buvo priversta Klaipėdos Kraštą perleisti Reichui ir apie tai naktį kovo 21 d. buvo pranešta Reicho atstovui Kaune.

Ryšium su tuo įvykiu Visuomeninio Darbo Vadyba buvo paruošusi spaudai ilgą pranešimą, bet Vokietijos atstovas sužinojęs apie tai pranešė savo vyriausybei, kuri iš savo pusės įspėjo Lietuvos vyriausybę, kad jeigu tas pranešimas bus spaudoje paskelbtas, tai Vokietijos karo lėktuvai išbombarduos Kauną. Po to vyriausybė pranešimą atšaukė.

KAUNAS. — Žemės Ūkio Rūmų statistikos žiniomis Lietuvoje yra apie 15 milijardų bičių, kurios yra daugiausia "kelminiuose" aviliuose.

Dar vienas kasnis. — Klaipėdos miestas kurį Vokietija grasindama Lietuvai šiomis dienomis prijungė prie Trečiojo Reicho.

ORAS

NUMATOMA: Apsiniaukęs ir šilčiau.

Saulė teka 5:56, leidžiasi 6:11. Dienos ilgis 12 val. 13 min.

LITHUANIAN DAILY UNITY

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas.
J. Smitrus — Vedėjas.
S. E. Vitaitis — Redaktorius

LIETUVA NUSILENKĖ BRUTALINEI JĖGAI

Kiekvienas sąmoningas lietuvis be abejonės stebėsis, kad Lietuvos vyriausybė susitardama su Berlynu sankcionavo Klaipėdos krašto atplėšimą nuo Lietuvos. Eiliniam piliečiui išrodo, kad Lietuvai nereikėjo jokių derybų su Berlynu vesti ir nedaryti su Hitleriu jokių sutarčių, kurios liečia Klaipėdos klausimą. Tokis supratimas yra pilnai teisingas ir be abejonės Lietuvos vyriausybė taip būtų ir pasielgus, jei užpakaly savęs būtų turėjus atatinkamą ginkluotą jėgą Hitlerio agresijai atremti. Tokiu atveju nebūtų įvykęs nei Klaipėdos atplėšimas nuo Lietuvos.

Bet Lietuva neturėjo kitos išeities, kaip tik nusilenkti Vokietijos nacių brutalinei jėgai. Pranešimas iš Kauno skelbia, kad patikimų šaltinių žinios užtikrino, jog Vokietijos nacių vadai trumpai ir griežtai Lietuvai pasakė, kad ji turi geruoju atiduoti Klaipėdą, arba bus užimta visa Lietuva. Šitą faktą patvirtino ir Anglijos Vidaus Reikalų Ministras Sir Samuel Hoare, darydamas parlamentui pranešimą Klaipėdos klausimu. Taigi ne tenka abejoti, kad viskas yra padiktuota iš Berlyno, ką tik šiandien Lietuva daro Klaipėdos ginčo likvidavimui. Šitos tiesos šiandien nenori matyti tik tie elementai, kuriems nesvarbu skaitytis su tikrove ir kuriems nerūpi Lietuvos išsilaikymas.

Pagaliau netenka abejoti, kad Vokietijos padiktuota ir kovo 23 d. pasirašyta sutartis Berlyne, kuria nustatoma Klaipėdos krašto atidavimo Vokietijai sąlygos ir tolimesnių santykių reguliavimas tarpe Lietuvos ir Vokietijos. Šioje sutartyje Vokietija pasižada nepulti Lietuvos, bet kiek šiandien galima patikėti Hitlerio žodžiu ir pasirašytomis sutartimis, tai visas pasaulis žino.

Taigi Klaipėdos krašto prijungimas prie Vokietijos jau baigtas. Lietuva ir visa lietuvių tauta turėjo nusilenkti brutalinei jėgai. Šiai jėgai šiandien lenkiasi visas pasaulis. Bet ir išpildžius Hitlerio reikalavimus Klaipėdos prijungimo prie Vokietijos reikalu, Lietuvos ateičiai pavojus nepraėjęs. Hitleris garantavo ir Čekoslovakijos neliečiamybę, vienok po to ją užgrobė. Todėl ir dabartiniu Hitlerio pasižadėjimu nepulti Lietuvos negalima pilnai pasitikėti. Šitą pavojų Lietuvai numato net didžiųjų valstybių diplomatiniai rateliai. Pagaliau ir paties Berlyno žinios skelbia, kad Lietuva ekonominį gerbuvį sau užtikrinti tegali tik prisiglausdama prie galingosios Vokietijos. Vadinasi, ir Hitlerio spauda vien tik apie Lietuvos ekonominį gerbuvį kalba.

Akyvaizdoje aukščiau išvardintų faktų, visa lietuvių tauta turi stovėti budrioje Lietuvos nepriklausomybės sargyboje. Net ir Amerikos lietuviai privalome vengti provokacinių kraštutinybių tiek Hitlerio agresijos smerkimo atžvilgiu, tiek Lietuvos vyriausybės kritikavimais. Saugokimės visokių netaktų, kuriais galima Lietuvai pakenkti.

SPAUDOS APŽVALGA

Vilniaus Vadavimo Klausimu

Lietuvoje Vilniui Vaduoti Sąjungą uždarius, Amerikos lietuviams stojo klausimas, kokiu būdu dabar mes vilniečius medžiaginiai ir moraliai paremsime? Šių žodžių rašytojas siūlė remti vilniečių spaudą ir literatūrą, nes mums visiems žinoma laikraščių Aušros, Varpo ir Tėvynės Sargo vaidmuo, stiprinant ir gilinant tautinį mūsų tautos atbudimą. Kaip tai gražu ir naudinga būtų, jei Amerikos lietuviai **tuojau** įvykdintų šūkį: "2.000 prenumeratorių laikraščiui Vilniaus Aidas!" Už Vilnių pasisakė visos mūsų srovės ir 2.000 prenumeratorių būtų visai nesunku per dvi savaites surinkti.

Maždaug panašia kryptimi rašo ir tūlas chicagietis. Jis sako: "Vilniaus Vadavimo Sąjunga, kaip tokia, (Amerikoje) ar būtų naudinga patiems vilniečiams ir Vilniaus kraštui? Sakoma, reiktų sudaryti VVS Centras Amerikoje. Su Lietuva tokis Centras ryšių palaikyti **negalės**, nes ten tokios organizacijos jau nebėra. Jei mes vilniečius tiesioginiai remsime VVS skyrių vardu, suprantama, mūsų aukos **nebus ten įleidžiamos**, nes ši organizacija ten skaitoma politine (net už jos leidinių skaitymą lenkai kalėjimu baudžia). Lieka vienas kelias (vilniečius remti), ir tai tiesiausias ir teisingiausias kelias — tai **remti jų kultūrinius reikalus**, našlaičius. Ar negeriau dabar mums remti vilniečius **tiesiog** ir sudaryti Amerikoje Draugiją Vilniečiams Remti (kaip Lietuvoje yra draugija Užsienio Lietuviams Remti)? Šios organizacijos aktyviausi veikėjai privalėtų būti **patys Vilniaus krašto lietuviai, gyvenanti Amerikoje.** Galėtų čia įvairių Vilniaus krašto vietų vardais vadintis, pavyzdžiui, Švenčionių draugija, Seinų, ir tam panašiai".

Tai visai sveikas pasiūlymas ir, manau, visi mūsų VVS skyriai privalėtų šį klausimą (vilniečiams paramą) **kaip tik jų kultūrinių ir labdarybės reikalų rėmimo kryptimi išriši**ti.

2.000 prenumeratorių Vilniaus Aidui privalėtų būti pirmuoju darbu!

Kitas Kelias Vilniečius Remti

Katalikų Darbininkas nurodo, kad lenkai leido buvusiai Lietuvių Mokslo draugijai persiorganizuoti į Lietuvių Mokslo Mylėtojų draugiją, kurios tikslai būsią:

1) Tyrinėti lietuvių gyvenimą, kultūrą ir istoriją.
2) Tyrinėti senovės ir dabartinių laikų lietuvių gyvenimo vietas — gamtą, etnografiją, istoriją, tautosaką vien kultūros atžvilgiu.
3) Ugdyti lietuvių meną ir literatūrą.

Darbininkas todėl sako: "Jei lenkai rimtai savo pažadus išlaikys (ir LMM draugijai leis veikti), tai mums savaime išsiriša Vilniui Vaduoti Sąjungos klausimas. Remti aukščiau įvardintus kultūrinius darbus, kuriuos LMM draugija užsimojo, yra garbingas tikslas, be jokio politinio sumetimo. Pasiėmus VVS veiklą į savo rankas (?) mūsų Federacija gali nesivaržydama šita kryptimi dirbti. Niekas negalės prikišti, kad iš savo srities išeina, nes kultūros darbai pilnai suderinami su grynai katalikiška veikla".

Be abejojimo, Amerikos lietuviai energingai L. Mokslo Mylėtojų draugijos darbus parems, kaip parėmė buvusios Lietuvių Mokslo draugijos pasiuntinio, dr. Basanavičiaus, misiją Tautos Namams pinigų rinkti (pirm karo). Tik, kaip rašytojas chicagietis teisingai nurodo, šitokia (ir visokia kitokia) parama **negalės eiti** Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrių vardu.

Vyt. Širvydas

VOKIETIJOS DIKTATORIUS SMOGĖ LIETUVAI

Paplitusios spaudoje žinios iš Berlyno įvairiomis versijomis piešė ruošiamą Hitlerio avantiūrą Klaipėdos krašto pagrobimui. Šiai naujai nacių avantiūrai pagrindą sudaro Vokietijos naciams parsidavusieji Klaipėdos krašto vokiečiai ir suvokietėję lietuviai. Net ir patys vokiečiai pripažįsta, kad jiems palankių gyventojų 72 nuošimčius sudaro vokiečiai ir suvokietėję memelanderiai, turintieji Vokietijai simpatijų. Vadinasi, net patys naciai pripažįsta, kad jų išpūstą skaitlinę didžiumoje sudaro suvokietėję lietuviai.

Patys Berlyno naciai taipgi pripažįsta, kad jiems Klaipėdos kraštas yra visiškas menkniekis. Esą, nors Klaipėdos senovinė vokiška kultūra bus malonu sugrąžinti atgal prie Vokietijos, bet tas mažutis taškelis žemėlapyje negali sudaryti didelio ir svarbaus laimėjimo Vokietijai, tai bus skaitoma tik kaipo "atitaisymas" taip vadinamo Versalio sutarties "netikslumo". Ir ištikro, Vokietijai Klaipėdos kraštas neturi jokios reikšmės.

Tačiau Klaipėdos kraštui yra labai didelis skirtumas kur jis prigulės: prie Lietuvos ar prie Vokietijos. Klaipėda buvo tik paprastu žvejų uostu ir miestu iki nepateko Lietuvos globon. Šiandien Klaipėdos uostas išaugęs į svarbų ir gyvą vandeniu susisiekimo punktą. Lietuva įdėjo daug milijonų litų uosto statybai ir kitiems pagerinimams. Klaipėdos uostas šiandien jau panašus į moderniškus uostus, kuriame nuolat eina gyvas laivų judėjimas. Patapus Klaipėdai vienatiniu Lietuvos langu į pasaulį, savaimi suprantama, kad Klaipėda virto gyvu ir ekonominiai pakilusiu miestu. Tas yra labai svarbu Klaipėdos miesto ir krašto gyventojams.

Prisijungus Klaipėdos kraštui prie Vokietijos, be abejonės Klaipėdos uostas ir miestas vėl pataps paprastu žvejų punktu ir vėl liks viso pasaulio užmirštų Vokietijos užkampiu. Dėl tokių permainų daugiausiai nukentės patys Klaipėdos miesto ir krašto gyventojai. Šitą skirtumą, be abejonės, puikiai supranta tiek Klaipėdos krašto gyventojai, tiek ir Berlyno naciai.

Bet nacių patriotinio svaigulio apjakinti vokiečiai nieko nepaiso. Jie be abejonės tikisi tapti pasaulio valdonais ir todėl jokiais sveiko protavimo dėsniais nesivaduoja. Šiandien naciai vaduojasi vien neribotu akiplėšiškumu ir visiškai negalvoja kas bus rytoj. Ką gali, viską grobia ir grobs tol, kol nepasprings svetimais lobiais.

Ir štai Klaipėda jau Hitlerio nasruose. Europos banditas Lietuvai smogė daug anksčiau, negu Berlyno žinios skelbė. Buvo sakyta, kad tik kovo 25 d. naciai spręs Klaipėdos prijungimo prie Vokietijos klausimą Tačiau Hitlerio vasalai pačioje Klaipėdoje paskubino galimybes Klaipėdos atplėšimui nuo Lietuvos.

Šiuo momentu mums aiškus tik vienas kelias: būkime pasiruošę gelbėti Lietuvai, kuomet tokios pagelbos iš mūs Lietuva pareikalaus. Jei vokiški naciai kėsintųsi grobti daugiau, negu Klaipėdos kraštą, tuomet lietuvių tauta stos žūtbūtinėn kovon savo nepriklausomybę ginti. Tuomet ir Amerikos lietuviai nesigailėsime jokių pastangų savo senąjai tėvynei gelbėti.

Kiekvienas sąmoningas lietuvis gyvens neramias valandas iki galutinai paaiškės kuo baigsis Vokietijos nacių užsimojimas Klaipėdos krašto pagrobimui. Kiek šiandien žinių tuo reikalu turime, tai išrodo, kad Lietuvai bus laimingiausia išeitis, jei Vokietijos naciai pasitenkins tik Klaipėdos pagrobimu.

Skaudu ir sunku lietuviui gyventi šias valandas kol ant svarstyklių stovi net visos Lietuvos likimas. Bet lietuviai ne pirmutiniai ir gal nepaskutiniai, kuriuos Vokietijos nacių avantiūros terorizuoja. Kitas tautas Hitlerio sauvalė dar skaudžiau prislėgė.

Vyt. Gražulis

TAUTYBIŲ KLAUSIMAS KLAIPĖDOS KRAŠTE

"Lietuvos Keleivis" atspaudė vedamąjį, kuriame svarsto tautybių klausimą Klaipėdos krašte. Laikraštis pažymi, kad pastaraisiais keliais mėnesiais, savotiško politinio įkarščio apimti, daugelis krašto gyventojų lietuvių pasivadino save vokiečiais. Laikraščio nuomone, tai esąs laikinis reiškinys. Tik aklas gali nematyti, kad daugelis naujųjų Klaipėdos krašto vokiečių 90% yra lietuviai. Tačiau šiame krašte, kur tautybė beveik visuomet surišama ar su tikyba, ar su politika, arba su pinigu, aiškus tautybių vaizdas sunkiai gaunamas.

Toliau laikraštis svarsto, kaip tokius perbėgėlius turėtų vertinti nacionalsocializmas ir daro išvadą, kad jie jam nereikalingi. Nacionalsocialistai pakartotinai yra pareiškę, kad jie siekia išgryninti vokiečių tautą, ir svetimos tautos pasekėjai jiems būtų tik balastas. Be to, pagal jų mokslą svarbiausias tautybės ryšys esanti kilmė ir kraujas. Jei, kaip dabar daroma Klaipėdos krašte, savo tautybę galima pakeisti vien pareiškimu, tai pilietis galįs per metus kelis kartus ją keisti. Tokie žmonės negalėtų sudaryti pagrindo tautos augimui.

Baigdamas laikraštis siūlo nesistengti įtempti tautines aistras, bet kartu lietuviams likti tais, kas jie yra. Lietuviai šiame krašte gyvena nuo amžių, jie turi lygias teises su vokiškąja visuomenės dalimi ir turi siekti su ja gero sugyvenimo. Toks pat reikalavimas taikintinas ir antrajai pusei.

PER 20 METŲ 14.170.494 LITŲ STIPENDIJOMS

KAUNAS. — Nuo 1919 m. iki šių metų sausio 1 d. stipendijų išduota 14.170.494 litų (į šią sumą neįeina krašto apsaugos ministerijos duotos stipendijos), kuriomis pasinaudojo 6.311 asmenų.

Grąžinta iki šių metų sausia 1 d. vos 1.506.757 litai. Mat tik 1928 m. paskelbtas stipendijoms ir paskoloms grąžinti taisyklės, nuo tada ir tepradėta stipendijas išieškoti.

Penktojo Didž. Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio pulko kuopa žygiuoja iškilmės maršu. Viršuje karininkės vadas gen. Raštikis (antras iš dešinės) ir pulko vadovybė priima paradą.

KNYGOS KELIAI Į LIETUVOS SODŽIŲ

Lietuvos Laisvės pagrindų stiprinimas yra vykdomas įvairiomis priemonėmis ir būdais. Šių priemonių eilėje, šalia ginkluotų pajėgų ugdymo, diplomatinės veiklos, ekonominės krašto gerovės kėlimo, viešosios tvarkos tobulinimo ir kitų, pirmaeilę reikšmę turi tautos apsišvietimas, kultūrėjimas bei tautinis ir pilietinis susipratimas. Jaunosios kartos švietimas, auklėjimas ir kultūrinimas daugiausia eina per mokyklas. Suaugusiems jau ne laikas trinti mokyklų suolus. Deja, retas vyresniosios kartos žmonių ir mažas būdamas gavo lankyti mokyklas. Taigi suaugusių švietimas bei kultūrinimas tegali būti vykdomas per laikraščius, knygas, paskaitas, organizacijas ir kitais panašiais būdais.

Čia, be abejo, svarbiausias vaidmuo tenka spausdintajam žodžiui. Nelengva buvo laikraščiui įsibrauti į lietuvių kaimiečių tarpą, o dar sunkesnis kelias knygai. Žmonės menkai buvo raštingi, nepratę skaityti. Laikraščiai nepasižymėjo turtingumu ir buvo gana brangūs. Tačiau laikraščių išplatinimo srityje nuo 1927 metų įvyko staigus persilaužimas į gerąją pusę. Buvo žymiai atpiginta laikraščių prenumerata, imta daugiau dėmesio kreipti į turinio gerinimą ir spaudos platinimą. Kaimui skiriamųjų laikraščių tiražai labai pakilo. Pirmasis šiuo keliu pasukęs savaitraštis "Mūsų Rytojus" 1931 m. buvo pasiekęs net 100.000 tiražą. Dabar jau eilė ūkininkiškų laikraščių turi po keliasdešimt tūkstančių skaitytojų ("Ūkininko Patarėjas" apie 90.000). Šiuo metu į Lietuvos sodžių eina laikraščių apie septynis kartus daugiau, negu kad eidavo prieš 1927 m. Taigi, sodžiaus aprūpinime laikraščiais daug pasiekta, nors dar šioje srityje tebėra nemažai galimybių.

Sunkiau į sodžių eina knyga. Lietuviškos knygos gana brangios ir nepinigingam kaimo žmogui sunkiai įperkamos; mažai pasitaiko knygų, kurios savo turiniu juos patrauktų ir sužavėtų. Kaimo gyvenimo sąlygose maža tėra laisvalaikio knygoms skaityti. Kad kaimo žmonės patys prisipirktų knygų ir jas skaitytų, netenka laukti. Todėl reikia surasti būdų, kad pati knyga kaime ieškotų sau skaitytojo, o ne skaitytojas knygos. Jau seniai Šaulių Sąjunga, "Pavasario" jaunimo sąjunga, "Jaunosios Lietuvos" Sąjunga ir kai kurios kitos organizacijos pradėjo steigti knygynėlius, iš kurių jų nariai, kartais ir ne nariai, gauna pasiskaityti knygų. Beveik visos mokyklos turi knygynėlius savo auklėtiniams. Įvairių knygynėlių krašte dabar priskaitoma virš 2.000. Deja, beveik visi jie negausingi knygomis, atidaromi per savaitę porą kartų, prieinami dažniausia tiktai organizacijų nariams.

Prieš porą metų Švietimo Ministerija pradėjo steigti valdišką bibliotekų tinklą visam krašte. Tokių bibliotekų jau įsteigta apie 150, kiekvienas valsčius turės po vieną tokį valdišką knygyną, iš kurio knygos duodamos skaityti visiems ir nemokamai. Be to, valdinės bibliotekos turtingesnės knygomis, nuolat papildomos, turi apmokomus bibliotekininkus, kurie kasdien išdavinėja knygas. Pastebėta, kad pastarąisiais laikais ir kaime labai sparčiai plinta knygų skaitymas.

Norėdama padaryti knygą dar prieinamesnę kaimo žmonėms, Švietimo Ministerija sumanė steigti jiems ir kilnojamas bibliotekėles. Tokios bibliotekėlės bus vežiojamos iš sodžiaus į sodžių. Kai vieno sodžiaus gyventojai bibliotekėle pasinaudos, ji bus pervežama į kitą sodžių, o į šį sodžių bus atgabenta kita bibliotekėlė su kitokiomis knygomis. Tokiu būdu kaimo žmonėms nereikės toli knygų, kad ir nemokamai, ieškoti, o knygos jiems ateis beveik į namus. Tikimasi, kad ši knygų skaitymo priemonė padės knygai įsigyventi sodiečių tarpe.

VDV

LIETUVYBĖ VILNIJOS KAIMUOSE

"Vilniaus Žodis" rašo, kad per išgyventus dvidešimts vienerius metus Vilniaus kraštas susilaukęs gausaus inteligentų būrio. Iš kitos pusės per tą laiką Vilniaus krašto lietuviai turėję daugybę kliūčių bei smūgių, tad jų darbas jokiu būdu negalėjęs duoti vaisių, kurių norėtųsi.

Vilniaus krašto ir kitų sričių lietuvių gyvenimas ėjęs skirtingomis vagomis. Nusvėrę čia ekonominiai ir kiti veiksniai. Kai 1883 m. Suvalkuose, Kaune ir Žemaičiuose "Aušra" patekėjusi, Vilniaus kraštą vidurnaktis dar tebegaubęs. Kitose Lietuvos srityse paplitusios knygos, laikraščiai, o Vilniaus krašte rytas dar tebeaušęs. Tik po karo, kai atsirado daugiau ar mažiau įgudusių liaudies švietėjų, prasidėjęs Vilniaus krašto atgimimas. Tai tų liaudies švietėjų nuopelnas esąs, kad dabar jau Vilniaus lietuvių laikraščiai tūkstančiais spausdinami, kad lietuviška knyga čia gaudyte gaudoma, o valstietis norįs būti sąmoninkas lietuvis ir žmogus. Liaudies švietėjų darbo jokiu būdu negalima esą pamiršti.

Tuo metu, kada švaistęsis po visą kraštą žiaurus vėjas, kada lietuvybės pionierių jėgos ėjusios silpnyn, kada ištisos lietuvybės sargybos buvusios šluote nušluojamos, išėjusios lietuvybės darbo dirbti naujos pajėgos — valstiečiai. Jie sustiprinę nusilpusias pozicijas ir užėmę paliktąsias. Jie pastvėrę sugrubusiomis nuo darbo rankomis lietuviško sąjūdžio vėliavą, aukštai ją iškėlę ir atkakliai gynę. Su ta vėliava valstiečiai garbingai išėję per savivaldybių rinkimų ir deklaracijų teikimo metą, o taip pat ir kitomis progomis puikiai pasirodę.

Šimtai laikraščių platintojų ir korespondentų, paskaitų organizatoriai, organizacijų steigėjai, lietuviškų savivaldybių propaguotojai rodą kryptį, kuria sujudęs eiti Vilniaus krašto kaimas. Toksai valstiečių pasirodymas lietuvybės gyvenime patikrinąs, kad Vilniaus krašto lietuviškumas bus išlaikytas, o jo kultūros lygis kils aukštyn. Visi, kam šio krašto lietuvių reikalai rūpi, gerai žino, kad ne vien visų lietuvių srovių kelias veda į kaimą, bet ir Vilniaus krašto lietuvių likimo kelias taip pat einąs per kaimą.

Šiomis dienomis Argentinos valdžia Amerikoje nupirko tris Waco tipo lėktuvus.

GUDŲ IŠSILAISVINIMO SĄJUDIS

Rašo K. Burė

Iš visų slavų tautų, kurios šiandien liepsnoja tautiniu atgimimu, gudų sąjūdis dėl nepriklausomybės mažiausiai girdimas. Tik paskutiniu laiku teko pastebėti žinių pasaulio spaudoje, kad ir gudai nerimauja, siekia galutino išsilaisvinimo iš po Lenkijos ir Rusijos pavergimo.

Kaip ir visos kitos pavergtos tautinės mažumos Lenkijoje, gudai priversti dirbti dėl išlaikymo savo prigimtos kalbos, kultūrinių ir ekonominių organizacijų labai sunkiose sąlygose. Lenkų nuožmus persekiojimas jų tautinės veiklos: uždarymai mokyklų, koperatyvų ir įvairių kultūrinių organizacijų iššaukia Vilniaus krašto pavergtuose lietuviuose didelę ir užuojautą, simpatiją. Lietuvius su gudais riša šimtai istorinių siūlų.

Kaip aukštai yra iškilęs gudų išsilaisvinimo sąjūdis, kokiais keliais jie žengia į nepriklausomybę, kaip sveika jų tautinė ideologija ir kokį jų sąjūdis vaidmenį vaidina Europos užkulisių politikoje — sunku nušviesti trumpu raštu. Kad apibudinti jų akciją dėl nepriklausomybės pilnoje realybėje, reikėtų paimti ne tik paskutinius jų darbus, bet paleist visą istorinį kovų procesą dėl Gudijos išsilaisvinimo. Šiuo tarpu turėsime pasitenkinti išpildymu schematiškai sutvarkytos temos.

KAS YRA GUDAI?

Dauguma lietuvių neatskiria gudų nuo lenkų ir rusų, nežiūrint ant to, kad gudų (baltgudžių) kalba skiriasi nuo kitų slavų kalbų ne vien gausingų žodžių originališkumu, bet ir gramatiška sudėtimi. Iš pagrindinių slaviškų kalbų grupių: rusų-ukrainų, lenkų-čechų ir slavokų ir krotuslovėnų, gudų ir bulgarų kalbos, savo etimologine sudėtimi, toliausiai atskilę. Geriausiai gudus pažįsta ir moka nuo kitų slaviškų tautų atskirti, tai Vilniaus krašto lietuviai, nes Vilniaus-Gardino teritorijose nėra nei lenkų nei rusų — ten tarpe lietuvių tik gudai gyvena. Tikybiniai gudai skirstosi į katalikus ir stačiatikius (pravoslavus). Vilniaus krašte daugiausia gyvena katalikai, Gardino ir kitose gubernijose didžiumą sudaro stačiatikiai.

TERITORIJA IR GYVENTOJAI

Gudijos teritorija, kol kas, nėra galutinai nustatyta. Kai kurie etnografai teigia, kad ji apima per 300,000 kv. kilometrų, su sekančiomis senos Rusijos gubernijomis: Minskas, Vitebskas, Smolenskas, Pskovas ir dalinai Tverskas, Kurskas, Vilnius ir Gardinas. Apskaitoma, kad šioj teritorijoj gyvena apie 14 milijonų gudų.

Kalbant apie Gudijos gamtos turtus, turima mintyje tik pagrindinius minerališkus kraš to resursus. Pirmiau rusų, o dabar lenkų mokslininkai, politiniais sumetimais, tvirtino, kad Gudijoj jokių gamtos turtų nėra — tik smiltynas ir nepraeinamos pelkės (bognai).

Tačiau gudų mokslininkų komisija, tyrinėjusi krašto resursus, surado tose pelkėse žymes deimantų, naftos, druskos, kreidos. Be minerališkų turtų, Gudija yra išsiuvinėta tankiu tinklu upių, tinkamų transportacijos ir elektrifikacijos reikalams; jos apie 2,500 ežerų ir neprieinamų miškų (Bielovežio girios) galima irgi priskaityti prie didelio šalies turto.

IŠTORINĖ PRAEITIS

Gudija, kaipo nepriklausoma valstybė gyvavo apie 500 metų. Didžiausio kultūrinio ir politinio išsivystymo pasiekė XIII—XIV amžiuose. Iš to laikotarpio užsiliko daug žymių, kurios nusako apie aukštą Gudijos praeities kultūrą. Ji buvo tik trečia valstybė Europoje, kuri pirmutiniai įsigijo spaustuvę (F. Skorin'o sapustuvė, 1525 m.).

Social-ekonominiai Gudija tuomet skyrėsi nuo savo kaimynų, Maskvos ir Varšuvos, kurios pasižymėjo pirmoji — despotizmu, o antroji — ūkiu ir ponų sauvaliavimu.

Po pasiliuosavimo iš po totorių ir vidujinio sustiprėjimo, Maskva pradėjo eilę karų priskaitomų apie 12, kurie tęsėsi apie 30 metų per 150 metus. Lenkija pasinaudodama patogiomis situacijomis padėjo Maskvai pabaigoje XVI amž. smaugti Gudiją. Gudai papuolę po lenkais vedė aštrią kovą prieš okupantus; nemažiau jie kovo ir prieš rusišką despotizmą. Tačiau jiems sunku buvo atsilaikyti prieš lenkų ir rusų (maskolių) puolimus: jų kovos ir sukilimai, pagaliau, užsilaužia. Liaudis laipsniškai pradėjo prarasti savo tautiškai-kultūrinį savistovumą. O jau XVIII—XIX amžiai pažymi visišką gudų liaudies kultūrinę pražūtį. Metuose 1831 uždraudžiama gudams sava kalba ne tik spausdinti, bet ir skaityti. Inteligentija žymiai ištautėja, o liaudis, nors dar vis laikosi savo kalbos, nustoja tautinės sąvokos, skirsto save pagal tikybą: stačiatikiai vadinasi rusais, o katalikai — lenkais. Šiuo laikotarpiu Gudija, kaipo tauta, pasitraukia iš gyvenimo ir išnyksta Europos tautų žemėlapyje. Kapas, kuriame ji buvo palaidota, įgubo taip giliai, kad niekas nesitikėjo kada nors jį surasti ir atkasti.

ATGIMIMO PERIODAS

Po įtekme vakarų Europos romantizmo ir istorinio Lenkijos vadavimo sąjūdžio, viduryje 18-to amžiaus, atgija guduose susidomėjimas savo kalba, menu ir kultūra.

Organizuojasi inteligentų grupės, pasirodo poetai-literatai ir prasideda ryškus gudų kultūrinis atgimimas. Gi sekanti inteligentijos karta jau sužiniai stoja tautinio darbo procesan. Talentingas poetas, Francišek Eagušević, 1860 m., gauna vardą "tėvo atgimstančios gudų literatūros" (backi bielaruskai adradžencai literautri).

Revoliucijos sukrėsta 1905 m. caro valdžia suteikia spaudos laisvę, kas palieka galingu įrankiu išvystymui ir kristalizavimui tautinio judėjimo pajėgų. 1906 m. pasirodė pirmas gudų kalba laikraštis, kuris su pirmu numeriu buvo konfiskuotas ir uždarytas. Po jo uždarymui pradeda eiti "Naša Niva" (Mūsų Dirva), apie kurią susiburia visa inteligentija. Šis, taip vadinamas "Naša Niva" periodas, išukdė visą eilę poetų-literatų, kaip Janka Kupala, Francišek Bagušević, Jakub Kolas, Alioš Barun ir kitus. Kuriasi įvairios organizacijos ir jau tuomet iškeliamas Gudijos autonomijos klausimas.

(Daugiau bus)

Lankosi Londone. — Prancūzijos Prezidentas Lebrun su žmona su Anglijos karaliumi ir karaliene nuo karališkųjų rūmų balkono sveikina minias, Londone.

POLIGLOTIJA IR IŠTAUTĖJIMAS

Lietuvių išeivių po visą platųjį pasaulį išsisklaidžiusių priskaitoma apie du milijonu. Didžiausioji dalis gyvena Šiaurės Amerikoje ir mažesnė jų dalis gyvena Pietų Amerikoje. Lietuvių užtiksi, nors po mažą skaičių, ir Azijoje, tolimoje Kinijoje ir net retai užlystamose vandenyno salose. Mažiau galima užtikti Afrikoje, kur klimato sąlygos gyventi nepalankios ir Šiaurės ar Pietų Antarktyse.

Mes gyvename Šiaurės Amerikos Jungtinių Valstybių kontinente, laisvoje demokratijos šalyje. "Aukso šalies" pasaka daugelį mūsų čia atviliojo, kur vien laimė "klesti" ir turtai "bujoja". Ypač daugelis lietuvių atvyko į Ameriką persekiojami žiaurios rusų žandaro rankos ir spaudžiami sunkių ekonominių ir politinių po rusų valdžia gyvenimo sąlygų. Mūsų tėvai čia atvykę jautėsi laisvi ir savo stiprių raumenų rankomis, prakaitu ir lietuvišku kantrumu sau gyvenimą kūrė. Šalia sunkių kasdieninių darbų jie sukūrė, įsteigė eilę draugijų, organizacijų, pašalpos ir švietimo draugijų ir įvairių kitų organizacinio pobūdžio ratelių, kurie ilgainiui didėjo ir kai kurie laikui bėgant nyko. Gyvenimas diena po dienos nepastebimai ir šuoliais prabėgo iki šių dienų, moderniško gyvenimo dienų.

Nėra abejonės, kad lietuviams išeiviams gręsia didelis ištautėjimo arba nutautėjimo pavojus. Ypačiai nutautėjimo pavojus yra Šiaurės Amerikos lietuviams. Kodėl Šiaurės Amerikos, o ne kitos kurios dalies, ar šalies? Žemiau tuo klausimu plačiau ir panagrinėsime.

Reta paieškoti tautos, kuri taip greitai asimiliuotųsi, susilietų su kitų tautų žmonėmis, kaip lietuviai. Lietuvis gali lengvai surusėti, sulenkėti, suvokietėti, suanglėti ir pan. Per tai mūsų tauta nustoja savo sūnų ar dukterų. Tuo pačiu kartu jų visas dvasios ir medžiaginis turtas pereina į svetimas rankas. Šio reiškinio kaltė yra lietuvio gabumas greitai išmokti svetimų kalbų. Vokietis kalba vokiškai, rusas — rusiškai, prancūzas — prancūziškai, anglas — angliškai, o lietuvis gali greitai išmokti ir vokiškai ir angliškai ar kuriomis kitomis kalbomis kalbėti. Lietuvis svetima kalba gali kalbėti be jokio akcento skirtumo. Čia lietuvis vadinamas poliglotu.

Deja, tas lengvymas išmokti kalbėti svetima kalba dažnai gimsta į ištautėjimą. Išmokus geriau kalbėti kuria svetima kalba, nepastebimai apsidengiama svetimos dvasios drabužiais ir galutinai seka nutautėjimas.

Lietuvių tauta per 21 nepriklausomo gyvenimo metus suspėjo sukurti, padaryti tiek, kiek kitos valstybės turėjo kurti dešimtmečius ar šimtmečius. Atsipalaidojęs iš svetimo jungo lietuvis sukūrė pastovų, savitą gyvenimą, pažengė moksle ir kultūroje, pavijo ilgus metus gyvavusias tautas ir valstybes. Lietuva milžiniškai išaugo statyboje, ūkyje, modernioje literatūroje, moksle, muzikoje. Tas viskas suspėta padaryti greitai, su dideliu spartumu. Čia yra lietuvio pažangumo skuba. Skubiai lietuvis išmoksta ir kitų kalbų ir jomis lengvai jis gali vadovautis, susikalbėti.

Deja, ta pažanga, ta laki lietuvio dvasia, tas noras lėkti, skubėti, pasivyti ar net pralenkti, kartais lietuvį išmuša iš tautybės vėžių. Kai kuriem iš mūsų gal atrodo, kad lietuvių tauta dar žema kultūroje, kitos tautos stovi aukščiau. Čia kyla jau susižavėjimas kitos tautos kultūra ir pažanga. Tada lietuvis pamažu, nepastebimai, žemyn einančiomis pakopomis pereina į tos tautos dvasią. Ir galų gale ištinka ištautėjimas.

Galima drąsiai pasakyti, kad Pietų Amerikos ar kitų kontinentų lietuviams negręsia toks staigus ir greitas ištautėjimas, kaip Šiaurės Amerikos. Kodėl? Todėl, kad yra gana didelių skirtumų ir pačio gyvenimo, realaus gyvenimo, kelyje. Pietų Amerikos lietuviams sunkiau yra suprantama ir prieinama tenykščių gyventojų kalba ir pati gyvenimo aplinkumos dvasia. Ten yra gana skirtingas ir staigus laiptas tarp lietuvio ir tenykščio gyventojo. Gyvenimo aplinkos dvasia visa skirtinga paralėle eina.

Kas kita yra Amerikoje, kur klesti modernizmas ir aukšta kultūra. Lietuvis čia greitai pasiduoda ir palinksta į amerikonizmo pusę. Čia jį pavilioja laisvas gyvenimas, pasiduoda neryžtingumui, pameta savigarbos ir tautinį pajautimą. Lietuvis reiškia ištautėja. Taip, yra gražu ir gerai mokėti kad net ir keletą svetimų kalbų, bet juk nėra reikalo pasiduoti nutautėjimo jausmui.

Geriausia priemonė nusikratyti nutautėjimu yra draugijos, apie kurias pakalbėsime kitu kartu, o dabar prisiminkime mūsų kalbos tėvo J. Jablonskio gražų ir tikrą pasakymą: "Maža garbė svetima kalba kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti".

Petras Juknys

KADA IŠ LENKIJOS PRADĖS GABENTI MIŠKĄ

KAUNAS. — Buvo paskelbta, kad iš Lenkijos atplukdyta pirmoji partija miško medžiagos.

Kompetentingos įstaigos prašo pranešti, kad dar nė vienas medžio gabalas iš Lenkijos į Lietuvą neatplukdytas.

Pirmoji miško medžiagos partija upėmis bus atplukdyta ne anksčiau, kaip balandžio mėnesio pabaigoj.

Neseniai Nerimi du jonaviškiai miško pirkliai atsiplukdė nuo Čiobiškio savo pirktos miško medžiagos, tai iš to ir pasklido klaidingos žinios apie miško atplukdymą iš Lenkijos.

APRAŠĖ MARIJONŲ VIENUOLYNO TURTĄ

KAUNAS. — Vienuoliai dažnai nesutinka mokėti darbo pajamų mokesčio, įrodinėdami, kad jie savo asmeniškų pajamų neturį, o visos jų pajamos einančios į bendrą vienuolyno kasą.

Vienoje byloje vyr. tribunolas išaiškino, kad jeigu vienuolyno pajamos eina į bendrą kasą, tai vienuolyno kasa turi už vienuolius mokėti ir darbo pajamų mokestį.

Marijampolės mokesčių inspekcija iš vienuolių marijonų vienuolyno kasos ir reikalavo sumokėt darbo pajamų mokestį, bet kadangi vienuolynas atsisakė, tai policija šiomis dienomis aprašė vienuolyno turtą ir skelbs varžytynes.

NELEIDO Į VILNIŲ NUVAŽIUOTI?

KAUNAS. — Šiomis dienomis rašytojas P. Ruseckas prašė leisti kelioms dienoms nuvažiuoti Vilniun. Pasisakė norįs parinkti kiek medžiagos savo ruošiamai knygai: "Vokiečių okupacija". Priėmęs jį pasiuntinybės valdininkas prikišo Ruseckui jo "Baudžiavą" už jos tariamąjį priešlenkiškumą ir, apskritai, jo priešlenkišką nusistatymą. P. Ruseckas pareiškė valdininkui, kad jis nesąs lenkų priešas, nes, apskritai, nesąs žmonių priešu, bet tik tam tikros lenkų politikos, o "Baudžiavoje" rašoma ne prieš lenkus, bet prieš Lietuvos dvarininkus bei bajorus. Atsisveikinant valdininkas pareiškė, kad ilgainiui, santykiams tarp Lenkijos ir Lietuvos dar labiau pagerėjus, Ruseckas gal ir galėsiąs gauti leidimą keliauti į Vilnių.

RADIJAS

SO. BOSTON, Mass. — Šeštadienį, kovo 25 d. radijo programas per stotį WORL, 8:00 iki 8:30 val. ryte bus:

1 — Kaz. Vaitkūno, Jr. Trio iš Cambridge.
2 — P. Minkienė pasakys pasaką.

Sekmadienį, kovo 26 d. radijo programas per stotį WORL, 9:30 iki 10:30 val. ryte bus sekanti:

1 — Longin Būinio, Jr. Cavaliers orkestras iš Cambridge.
2 — Julija Rogliūtė, dainininkė iš Worcesterio.
3 — Jurgis Mozuraitis, dainininkas iš Worcesterio.
4 — Dialogas "Simas ir Mege" suloš Jonas Krukonis ir Valentina Minkienė iš So. Bostono.

Jei norėtumėt išgirst kokią dainą ar muziką, parašykite laiškelį ar atvirutę į stotį WORL, Lithuanian Program, Boston, Mass.

Steponas Minkus,
garsintojas

Išėjo iš spaudos naujai pertaisyta ir patobulinta

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA

Sutaisė ir papildė kun. Dr. J. Starkus

Gramatikoje išdėstyta: Fonetika, Morfologija, Sintaksė.
Visos kalbos dalys ir pagrindinės rašybos taisyklės
Linksniavimas ir asmenavimas. Kirčio mokslas ir rašyba

KAINA NUPIGINTA. TIK $1.00 (DOL.)

Tuojau reikalaukite VIENYBĖS administracijoje
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Kam yra patogu reikalaukite pas Liet. Spaudos B-vės prez.
A. S. TREČIOKĄ, 314 WALNUT ST., NEWARK, N. J.

DIENRAŠČIO VIENYBĖS DVIEJŲ METŲ SUKAKTIES

VAJUS

Prasidėjo sausio 2 d. ir baigsis kovo 31, 1939

Šis vajus paremtas didelėmis dovanomis skaitytojams. Vajaus metu prenumeratos kaina sumažinta sekančiai:

BROOKLYNE $6.00, KANADOJE $5.00, KITUR JUNGTINĖSE VALSTYBĖSE $4.00

Prenumeratoriai taip pat gali pasirinkti dovanas knygomis: kurie prisiųs pilną nenupigintą metinę prenumeratą, tai gaus $3.00 vertės knygų pasirenkant iš Vienybės katalogo. Vietoje mokėti komisus vajininkams, teikiame dovanas tiesiai prenumeratoriams suminėtomis dovanomis.

Aukščiau minėtas dovanas gaus tik tie prenumeratoriai, kurie patys tiesiai prisiųs ar atėję į administraciją užsimokės anksčiau nurodytą prenumeratą

Senieji Vienybės skaitytojai, kurių prenumeratos pasibaigė ar baigsis vajaus metu, taip pat naudojasi anksčiau

Pasinaudokite proga ir sutaupykite pinigų, arba pasiimkite $3.00 vertės knygų

Gerieji Vienybės rėmėjai, kurie pasidarbuos gavimui naujų skaitytojų, gaus dideles dovanas knygomis. Pavyzdžiui, kurie prisiųs dešimt naujų skaitytojų, gaus $5.00 vertės knygų ir taipgi jų prikalbinti skaitytojai gaus aukščiau nurodytas dovanas.

Čekius ir Money Orderius siųskit sekamu vardu ir adresu:

LITHUANIAN PRESS CORP.
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Karalius ir prezidentas. — Tuo tarpu kai vokiečiai okupavo Klaipėdą. Prancūzijos Prezidentas Lebrun viešėjo pas Anglijos karalių Londone.

VIENYBĖ

IŠ MOTERŲ VIENYBĖS PADANGĖS

Kovo 15 d. įvyko Moterų Vienybės socialis susirinkimas ir susipažinimas su p-le Marija Baronaite, iš Lietuvos atvykusia tautiškų šokių mokytoja.

Maloni simpatiškos p-lės Baronaitės asmenybė visoms susirinkimo dalyvėms padarė geriausio įspūdžio. Viešnia atsivežė ir tautiškų drabužių pavyzdžių, kuriais M. V. narės susižavėjusios dabinosi ir džiaugėsi. Daugelis moterų užsisakė tautišką apdarą.

Apsidžiaugusios apdarais, visos susėdo prie stalo, papuošto skaniais užkandžiais, kuriuos pagamino ponios Povilanskienė, Baltienė, Meiliūnienė ir Sabukaitienė. Ponia Kručienė visas pavaišino iš Lietuvos gautu pyragu.

Beužkandžiaujant, p-lė Baronaitė vaizdžiai papasakojo apie lietuviškų tautiškų drapanų meną, apie tautiškus šokius, jų laipsnišką sunykimą ir dabartines pastangas juos sugrąžinti lietuviškai visuomenei ir bendrai apie tautiško meno atgijimą tautoje.

Moterų Vienybės narės šiame susirinkime įrodė, kad jos ne tiktai yra darbščios veikėjos ir visuomeninkės, ne tiktai patriotės lietuvės, bet ir pasirįžėlės, prisirišusios prie tautiškų drapanų ir šokių. P-lei Baronaitei paklausus ar kas norėtų išmokti tautiškus šokius šokti, beveik visos rankos pakilo aukštyn (kaip mokyklos suolo laikais). Tą pat vakarą susidarė šokėjų grupė ir pradėjo pratimus. Nusistatyta bent kartą savaitėje pratimus tęsti.

Vakaras praėjo labai jaukiai. Lauksime ir kitą kartą p-lės Baronaitės atsilankymo Moterų Vienybės šeimoje.

El. Jurgėlienė

BROOKLYNO LIET. DEMOKRATŲ VAKARIENĖ

Vietos lietuvių demokratų klubas kovo 26 d. rengia vakarienę. Vakarienė susidės iš įvairių lietuviškų valgių, skanėsių. Neseniai įsisteigusi Ramovė stengsis burti visus lietuvius demokratus į vieną stiprią draugiją, kad, rinkimams atėjus, lietuviai reikštų daugiau, negu lig šiol.

Vakarienė bus Ant. Povilansko salėje, 158 Grand St., Brooklyne. Visi lietuviai demokratai kviečiami sekmadienį, kovo 26 d., dalyvauti vakarienėje.

V—ba

PAVOGĖ $250 IŠ GĖRIMO KRAUTUVĖS

Užvakar ryto du apsimaskavę plėšikai atėjo į gėrimų parduotuvę, 6824 Fort Hamilton Parkway, Brooklyne ir pasiėmę 250 dolerių dingo.

Krautuvės savininko pasakojimu jie atvažiavę automobiliu, sustoję prie durų ir palikę auto veikiantį, kad reikalui esant galėtų greičiau pabėgti, įėję į krautuvę. Plėšikai buvę apsiginklavę revolveriais. Krautuvės darbininkai buvo suguldyti ant grindų ir jie radę kiek buvo pinigų įsėdę į savo automobilį ir nuvažiavę.

HINES VIETA LIUOSA

Tammany apylinkės demokratų partijos lyderiui James Hines pralaimėjus prieš jį iškelta byla, jo anksčiau užimtoji vieta pasiliko liuosa. George J. Langley, buvęs Fordham universiteto teisių fakulteto profesorius, įstojęs rungtynėsna šiai vietai, pareiškė: "Apylinkės lyderis ir kiekvienos partijos narys turi suprasti, kad tik tas demokratas yra geriausias, kuris lošia teisingą lošimą ir kad vienas neteisingas lyderis į vieną dieną gali daugiau bėdos padaryti, nei visa kariuomenė gerų darbininkų gali į metus laiko dirbdami atitaisyti". Iki šiol nėra žinoma kas laimės šias rungtynes Tammany lyderio vietai.

Užmuštas požeminio traukinio tarnautojas

Užvakar tapo užmuštas Independent linijos požeminio traukinio darbininkas Joseph Sabbatino, kuris tuo laiku dirbo požemyje. Traukinys atėjęs jį vietoje užmušė.

Pasikorė metinėse sukaktuvėse žmonos mirties

Lygiai metams suėjus kai mirė Joseph Pazar žmona jis pavakare pasikorė savo miegamajame kambaryje, 947 Montgomery St., Brooklyne.

Stratosferinės kaukės. — Gydytojai Boothy ir Lovelace išrado naujas kaukes dėl skridimų į stratosferą. Tų kaukių pagalba žmogus ilgai gali išsilaikyti didelėse aukštumose.

PASKAITOS APIE LYTINES LIGAS

Medicina paskutiniu laiku daug domės kreipia į lytinių ligų apsisaugojimą. Tuo reikalu yra ruošiamos paskaitos ir iliustruojama paveikslais. Paskaitos vyksta New Yorke Sveikatos Centro turimose salėse ir kitur.

KAMBARIAI UŽSAKOMI TELEGRAMA

Registruotų kambarių korporacija paskelbė, kad kas iš manančių atvykti į New Yorko pasaulinę parodą nori gauti pigių kambarių, gali telegrama pranešti jiems ir kambariai bus rezervuoti. Šis pranešimas galimas atlikti iš kiekvienos telegrafo stoties.

SUIMTI ALKOHOLIO ŠMUGELININKAI

Bayonne, N. J. suimtas tūlas Garmine Nardone ir kiti jo keturi sėbrai, kurie slaptai prekiaudavo alkoholiu. Pas juos rasta paslėpta 7,660 galionų alkoholio.

Visi atsidūrė Federaliniame teisme.

SIŪLO APVALYTI KIŠENVAGIUS

Valstybės gynėjas Poretz pasiūlė pasistengti kaip galima daugiau kišenvagių areštuoti pirm, nei prasidės Pasaulinė Paroda. Jis pareiškė, kad jei nebus imtasi šių žygių, tai parodos metu kišenvagiams bus rojus New Yorke.

VANDĖNS SPALVŲ PAVEIKSLŲ PARODA

Brooklyn Muziejuje atidaryta Vandens Spalvų paveikslų meno paroda, kuri tęsis iki balandžio 30 dienos. Tai jau dešimta panašios rūšies paroda, kurios anksčiau susilaukė didelio pasisekimo ir įdomavimosi mokslo atžvilgiu.

Šioje parodoje išstatyta 10 WPA Federalinio Artistų Projekto menininkų paveikslai.

AREŠTŲ ČEMPIJONAS

John O'Brien suimtas ir nuvedus į naktinį teismą, paklausus teisėjui ar kaltas, jis pareiškė: "Jei nebūčiau kaltas—manęs nebūtų čionais".

Teisėjui peržiūrėjus jo praeities dokumentus, pastebėta, kad praėjusių 22 metų bėgyje jis buvo 66 kartus areštuotas. Tai naujas New Yorko areštų čempijonas, sumušęs iki šiol visus buvusius rekordus.

PASIPUOŠ GATVIŲ VALYTOJAI

Ateinant Pasaulinei Parodai, sveikatos departamentas išleido įsakymą, kuriuo visi gatvių valytojai turi balandžio mėnesio 1 dienos apsirengti nauja uniforma, kuri bus panaši parodos spalvoms. Ant kiekvienos uniformos bus išsiuvinėta parodos ženklas.

WPA PINIGAI NEPRALEISTI BARUOSE!

WPA Magistratas Joseph De Andrea viešai paskelbė, kad gauti čekiai už darbą ant WPA neturi būti pirmiausiai praleisti saliūnuose ir baruose, bet jie turi patekti pirmiausiai į darbininkų šeimas.

Keletas WPA darbininkų buvo areštuoti saliūnuose jau nusigėrę atėję iškeisti savo čekių. Viršininkas pareiškė, kad tokiam darbininkui negalima dovanoti, kuris savo uždirbtus pinigus išleidžia gėrimui.

PARDAVIMUI

RESTORANO įrengimai: kavos virimo prietaisai, marmuriniu viršum stalai, lėkštės ir kitka. Kaina prieinama. Kreipkitės: 283 Penn St., Brooklyn, N. Y. (66—68)

MANHATTAN LIQUOR STORE

264 Grand St., B'klyn, N. Y.
(kampas Roebling St.)
Tel.: EVergr. 7-1645 License No. L.886

Tikrai žinokit, kad perkant sau vynus ir likerius reikia pirkti patinkamoj krautuvėj.

Manhattan Liquor Store

Didžiausia ir žemiausiomis kainomis krautuvė Williamsburgh'e

Didžiausias pasirinkimas visokių rūšių gėrimų

REIKALINGA

KAMBARYS vienam vyrui. Pageidautina arti susisiekimo priemonių. Rašykite 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. arba telefonuokite: EVergreen 7-7840.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N.Y.

Dr. H. MENDLOWITZ

Perkėlė savo Williamsburgho ofisą į
522 BEDFORD AVE.
netoli Taylor Street
BROOKLYN, N. Y.
TEL.: EVERGREEN 7-1312
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. popiet
ir nuo 7 v. iki 8 val. vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 AVENUE J

REIKALINGA

DAKTARO Ofiso prižiūrėtoja ant North Side. Turi kalbėti angliškai. Rašykite: Lithuanian Press Corp., 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA
RESTAURACIJA
BAR & GRILL

Gaminame amerikoniško ir lietuviško stiliaus valgius. Galima gauti Amerikos ir importuotos degtinės, vyno ir gero alaus.

Lietuviškas kumpis, rūkyti kilbasai ir kopūstai galima gauti kasdieną.

Joseph Zeidat,
savininkas
411 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

Tel. Market 3-5357
Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N.J.

BROOKLYN LABOR LYCEUM

SALĖ IR PARKAS
Vedėjas J. H. HOFMANN,
947-959 Willoughby ave
BROOKLYN, N. Y.

Didelės ir mažos salės baliams, koncertams, vestuvėms ir susirinkimams. Parkas piknikams ir žaidimams.

Didelė moderniška scena—Moderniški įrengimai — Gražus kambariai

Telefonas STagg 2-3842

CLEMENT VOKETAITIS
Advokatas
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
TEL.: TRIANGLE 5-3622
168 GRAND STREET,
TEL.: EVERGREEN 8-7179

Angliai! Angliai!
Pirkite Anglius Dabar!
LISAUSKO ANGLIŲ CO.
335 Union Avenue,
Dabar siūloma pirkti
Blue Coal
Telefonuokite tuojau
EVergreen 7-7550
Brooklyn, N. Y.

VINCAS J. DAUNORA
APTIEKORIUS
SVEIKATA LAIMĖ
PUSSVEIKIS - - - Jauties niekam tikęs—bejėgis? Neturi apetito, biaurūs pūslės skausmai? Rūkštis viduriuose? Galvos skaudėjimai? Jeigu nuo užkietėjimo—vartok DAUNORO STOMACH MIXTURE
Tapk sveiku.
KAINA TIKTAI VIENAS DOLERIS
229 BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4TOS GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

MODERNIŠKA SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Visada Galima Gauti Geriausi Užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTĖMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
TEL.: EVERGREEN 4-7142

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

ESTATE OF
A. J. VALANTIEJUS
54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.
Telephone NEwton 9-4464 & MIchigan 2-1717

ESTATE OF BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

A. RODZEVICZ
(A. Radzevičius)
Tel.: Stagg 2-4409
402 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

"TARZANAS IR UŽBURTAS MIESTAS"

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

27. Nieko nelaukdama Elena išlindo iš palapinės pro užpakalinę uždangą. Čia ji truputį pastovėjo ir apsidairė. Vienas sargas snaudė pasirėmęs ant savo šautuvo. Elena patylomis pratykino pro tą sargą ir skubiai nubėgo į tamsią girią. Kas bus, tas bus, bet ji pabėgo.

Įėjęs į Elenos palapinę Tomas vos nepasiuto, neradęs ten merginos. Jis manė, kad Elena, tikėdamosi jo atsilankymo, pasislėpė kur nors stovykloje. Jis nesitikėjo, kad Elena drįstų viena bėgti į mišką, kur buvo girdimi laukiniai žvėrys. Jis pradėjo ieškoti jos stovykloje.

Tuo tarpu Elena apičiupomis ėjo vis tolyn į tamsią girią. Vėliau užtekėjo mėnulis, prie kurio šviesos Elena galėjo eiti pirmyn daug greičiau. Jai pasisekė išvengti laukinių žvėrių. Pradėjus švisti ji išėjo į tuščią tarpgirį baisiai pailsusi ir nusikankinusi.

Šiame tarpgiry medžiojo trys žmogėdžiai (kanibalai), kurie labai nustebo pamatę ne žvėrį, tik baltą merginą. "Balta merga!" sušuko jų vadas Čemungo. "Mes turime pagauti ją gyvą". Visi laukiniai rėpliomis prisiartino per žolyną prie Elenos, kad pulti ją netikėtai.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje